

eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

Jaarverslag 2016

in het kort

Eiopa of personen die namens Eiopa optreden, zijn niet aansprakelijk voor het gebruik dat eventueel van de volgende informatie wordt gemaakt.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2018

Print EI-AD-17-001-NL-C ISBN 978-92-95087-87-3 doi:10.2854/58018
PDF EI-AD-17-001-NL-N ISBN 978-92-95214-10-1 ISSN 2529-5853 doi:10.2854/6430

© Eiopa, 2018

Overname met bronvermelding toegestaan.

Voor gebruik of overname van foto's of andere materialen die niet onder het auteursrecht van Eiopa vallen, moet u rechtstreeks toestemming vragen aan de houders van het desbetreffende auteursrecht.

Voorwoord van de voorzitter

Om een solide en doeltreffend toezicht op de verzekerings- en pensioensector te houden, gelooft Eiopa sterk in een holistische en integrale aanpak van het Europees prudentieel toezicht en gedragstoezicht. De afgelopen jaren heeft Eiopa er hard aan gewerkt om haar mandaat uit te voeren via regelgeving, technisch advies en toezicht van hoge kwaliteit op EU-niveau. Het jaar 2016 was hierop geen uitzondering en dit verslag bevat gedetailleerde informatie over onze activiteiten en resultaten in het afgelopen jaar. Daarmee wordt onderstreept dat de Autoriteit zich sterk maakt voor een gemeenschappelijke Europese toezichtcultuur met consistente toezichtpraktijken in de gehele Europese Unie.

In 2016 heeft Eiopa instrumenten en projecten ontwikkeld en geïmplementeerd om de convergentie van het toezicht te verbeteren, de financiële stabiliteit te waarborgen en de consumentenbescherming voor verzekeringnemers en begunstigden in de Europese Unie te bevorderen. Naast de uitgebreide taken in verband met Solvabiliteit II, zoals de veilige verzameling en opslag van gegevens, is Eiopa begonnen met de maandelijkse berekening en bekendmaking van risicovrije rente en publiceerde zij voor het eerst een verslag over garantiemaatregelen voor de lange termijn. Eiopa heeft een EU-brede stresstest voor verzekeraars uitgevoerd, haar macroprudentiële aanpak van de omgeving met een lage rente overeenkomstig Solvabiliteit II ontwikkeld, haar jaarverslag over consumententrends gepubliceerd en de Europese Commissie geadviseerd over zaken als de ontwikkeling van een pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP) en, samen met het Gemengd Comité, de essentiële informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIP's).

Wat de bedrijfspensioenen betreft, heeft Eiopa in haar advies over een gemeenschappelijk kader voor risicobeoordeling en transparantie een voorstel gedaan om de duurzaamheid van pensioentoezeggingen op de lange termijn beter te waarborgen, en heeft zij bevorderd dat er tijdig aanpassingen plaatsvinden.

Eiopa heeft haar alomvattende plan voor convergentie van het toezicht uitgevoerd door verder te werken aan het handboek voor goede toezichtpraktijken, aan verslagen over de mate van consistentie bij de behandeling van bepaalde materiële kwesties in interne modellen, door de nationale toezichthoudende autoriteiten te bezoeken, onafhankelijke

feedback te geven, toezichtpraktijken kritisch te beoordelen en verbeteringen in het nationale toezicht te ondersteunen, onder andere via balansbeoordelingen. Tevens werd meer aandacht besteed aan toezichtpraktijken in verband met grensoverschrijdende handel.

In 2017 zal de Autoriteit op deze resultaten voortbouwen en haar positie als geloofwaardige toezichthoudende autoriteit handhaven. Daartoe zal zij prioriteit geven aan de convergentie van toezichtpraktijken en samen met anderen werk maken van de agenda van de Europese Commissie op gebieden als de kapitaalmarktenunie. Eiopa moet alert blijven reageren op het politieke klimaat en de bedrijfsomgeving, die voortdurend in ontwikkeling zijn, en met name op de toenemende digitalisering en het groeiende gebruik van big data. Eiopa moet deze ontwikkelingen bijhouden, zodat zij effectief kan reageren op de mogelijkheden en uitdagingen die innovatie met zich meebrengt. Dat komt de consument ten goede, die dan bovendien beschermd blijft.

Om onze doelen te bereiken, vertrouwen we op een breed scala van partners en belanghebbenden. Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om onze collega's van de nationale toezichthoudende autoriteiten te danken voor hun voortdurende samenwerking en openheid in het afgelopen jaar. Ook wil ik de raad van toezichthouders en de raad van bestuur van Eiopa danken voor hun strategische engagement. Een sterke Europese toezichtcultuur ontstaat niet van de ene op de andere dag, maar samen streven we ernaar positieve veranderingen ten behoeve van Europese consumenten te bewerkstelligen.

Gabriel Bernardino

Voorwoord van de uitvoerend directeur

4

Terugkijkend op 2016 stel ik verheugd vast dat Eiopa haar strategische doelstelling heeft bereikt, namelijk opereren als een verantwoordelijke, competente en professionele organisatie.

Zoals altijd is het een wezenlijk onderdeel van onze manier van werken te streven naar prestaties van hoog niveau. Als organisatie zijn we voortdurend bezig mogelijkheden te ontdekken om onze efficiëntie en de kwaliteit van de resultaten te verbeteren.

Zo hebben we in 2016 de organisatiestructuur van Eiopa onder de loep genomen om te waarborgen dat we zo doeltreffend mogelijk werken en dat we onze middelen optimaal voor de uitvoering van ons werkprogramma aanwenden. De nieuwe structuur die daaruit voortvloeide, trad eind 2016 in werking. Daarin kwam de strategiewijziging van Eiopa, dat wil zeggen van regelgeving naar toezicht, tot uitdrukking, met inachtneming van de praktijkervaring van de vijf jaar ervoor. De veranderingen hebben ervoor gezorgd dat het personeel beter is toegerust om de prioriteiten van de organisatie te verwerkelijken. Eiopa kan nu effectiever haar strategische doelstellingen bereiken, met name als gevolg van verbeterde coördinatie en een efficiëntere manier van werken binnen de organisatie.

Het beheer van zowel personele als financiële middelen blijft een prioriteit voor Eiopa. Eind 2016 was 95,7 % van de personeelsformatieposten vervuld, met een totaal van 139 pos-ten. In het afgelopen jaar heeft de Autoriteit 26 wervingscampagnes gevoerd, maar het

blijft moeilijk getalenteerde medewerkers aan te trekken en vast te houden. In 2016 heeft Eiopa met het oog op de toekomst hard gewerkt aan de ontwikkeling van een competentiekader om te bepalen welke toezichtvaardigheden nodig zijn om het voor de Autoriteit gemakkelijker te maken zich meer op toezicht toe te leggen.

De exploitatiebegroting van Eiopa voor 2016 bedroeg 21 762 500 EUR en bij de uitvoering daarvan past zij alle beginselen en normen van goed financieel beheer toe. Ik ben blij te kunnen meedelen dat eind 2016 het uitvoeringspercentage van de begroting voor vastlegingskredieten 99,68 % bedroeg.

Het veranderende politieke landschap en een bedrijfsomgeving die voortdurend evolueert, vereisen dat Eiopa straks klaar is om actief te reageren op veranderende prioriteiten of nieuwe taken. Een sterke organisatiecultuur zal ons daarbij helpen, en ik ben trots op de wijze waarop het personeel van Eiopa de zes waarden van de Autoriteit (efficiëntie, onafhankelijkheid, integriteit, verantwoordelijkheid, teamgeest en transparantie) vormgeeft. Omdat wij allen deze waarden delen, kunnen we samen als organisatie goed op toekomstige uitdagingen reageren. Zo kunnen we blijven werken aan onze algemene doelstelling, namelijk een betere consumentenbescherming en grotere financiële stabiliteit ten behoeve van de economie, het bedrijfsleven en boven alles de burgers van Europa.

Fausto Parente

Inleiding

Verzekeringen spelen een belangrijke rol in de samenleving. Wanneer ze goed functioneren, dekken ze risico's af en leveren ze een bijdrage aan de economische groei en financiële stabiliteit, wat uiteindelijk de burgers meer financiële zekerheid biedt. Met een vermogenswaarde van ongeveer twee derde van het bruto binnenlands product (bbp) van de EU (73 % in 2015) ⁽¹⁾ is de Europese verzekeringsbranche een belangrijk onderdeel van de financiële sector. En met schulden ter hoogte van een derde van het vermogen van Europese huishoudens zijn consumenten voor hun toekomstige inkomsten afhankelijk van bepaalde onderdelen van de verzekeringssector. Ook bedrijfspensioenen zijn van essentieel belang om ervoor te zorgen dat ouderen na hun pensionering tegen het risico van armoede worden beschermd. Met een vermogenswaarde van rond 25 % van het bbp van de EU ⁽²⁾, en in sommige landen nog veel meer, groeit het vermogen van de pensioenfondsen en vormen zij in toenemende mate een bron van beleggingen voor financiële markten.

Eiopa werd in januari 2011 opgericht als gevolg van de hervormingen van de toezichtstructuur in de financiële sector van de EU. Eiopa is een onafhankelijk orgaan van de Europese Unie dat advies uitbrengt aan het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie. Haar kerntaken bestaan uit ondersteuning van de stabiliteit van het financiële stelsel, het garanderen van de transparantie van markten en financiële producten en bescherming van verzekeringnemers en deelnemers aan pensioenregelingen en begunstigden van pensioenregelingen.

Eiopa heeft als opdracht de collectieve belangen te beschermen door bij te dragen aan de stabiliteit en doeltreffendheid van het financiële stelsel op de korte, middellange en lange termijn, in het belang van de economie, de burgers en het bedrijfsleven van de Unie. Eiopa tracht deze opdracht uit te voeren door een solide regelgevend kader en consistente toezichtpraktijken te bevorderen om de rechten van verzekeringnemers, deelnemers aan en begunstigden van bedrijfspensioenregelingen te beschermen en op die manier het vertrouwen van het publiek in de sector van verzekeringen en bedrijfspensioenen te vergroten.

Eiopa is een van de drie Europese toezichthoudende autoriteiten die een belangrijke component vormen van het Europese systeem van financiële toezichthouders (ESFS), een geïntegreerd netwerk van nationale en Europese toezichthoudende autoriteiten dat zorgt voor de noodzakelijke verbinding tussen het macro- en microprudentiële niveau, waarbij het dagelijkse toezicht aan de nationale autoriteit wordt overgelaten.

Het jaarverslag bevat een nauwkeurige beschrijving van de voornaamste resultaten die de Autoriteit in 2016 heeft behaald:

- de consumentenbescherming versterken;
- de werking van de interne markt van de EU op het gebied van pensioenen en verzekeringen verbeteren;
- de financiële stabiliteit van de sector verzekeringen en bedrijfspensioenen vergroten, en
- Eiopa laten uitgroeien tot een verantwoordelijke, competente en professionele organisatie.

⁽¹⁾ Bron: statistieken van Eurostat en Eiopa over (her)verzekering in de EU/EER, <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

⁽²⁾ Bron: <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

Informatiebox: Belangrijkste resultaten in 2016

Essentiële informatiedocumenten (KID)

De technische reguleringsnormen (RTS) inzake de essentiële informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIPP's) vormen een mijlpaal op het punt van grotere transparantie van beleggingsproducten dankzij eenvoudige en vergelijkbare informatie in het bankwezen, de verzekeringssector en de effectenbranche. Consumenten kunnen nu voor het eerst verschillende producten eenvoudig vergelijken en gefundeerde beleggingsbeslissingen nemen die aansluiten op hun behoeften.

Start van een EU-breed thematisch onderzoek naar het marktgedrag van verzekeringsmaatschappijen die actief zijn op de markt van fondsgebonden levensverzekeringen

Thematische onderzoeken vormen een belangrijk hulpmiddel in de strategie van Eiopa inzake gedragstoezicht. Zij kijkt daarbij naar specifieke financiële activiteiten of producten waarvoor er eerste aanwijzingen zijn dat deze mogelijk nadelig voor de consument uitpakken. Het in 2016 gestarte onderzoek richtte zich op het identificeren van mogelijke oorzaken van benadeling van de consument die verband houden met de relatie tussen verzekeraars en vermogensbeheerders. Dit thematische onderzoek markeert een belangrijke stap in de effectieve invoering en tenuitvoerlegging van Eiopa's strategie om een alomvattend preventief, op risico gebaseerd kader voor gedragstoezicht tot stand te brengen.

Advies over de identificatie en ijkning van risicocategorieën voor investeringen in infrastructuur

Investerings in infrastructuur kunnen erg belangrijk zijn voor de verzekeringsbranche. Infrastructuurprojecten kunnen echter complex zijn en vergen specifieke deskundigheid op het gebied van risicobeheer. Daarom heeft Eiopa voorgesteld om voor investeringen in infrastructuurprojecten een meer fijnmazige aanpak te hanteren en op basis van de standaardformule van Solvabiliteit II een afzonderlijke activaklasse in het leven te roepen. Door de voorgestelde aanpak worden de risicogerelateerde kosten voor goedgekeurde investeringen in infrastructuurprojecten (eigen en vreemd vermogen) aanmerkelijk teruggebracht.

Advies over de ontwikkeling van een interne EU-markt voor persoonlijke pensioenproducten (PPP)

Op verzoek van de Europese Commissie heeft Eiopa advies uitgebracht over hoe via persoonlijke pensioenen kan worden voorzien in de behoefte aan adequate pensioeninkomens en hoe kan worden bevorderd dat aanbieders van zulke producten meer langlopende investeringen doen. Daarmee heeft zij een belangrijke bijdrage aan deze discussie geleverd. De markt voor persoonlijke pensioenproducten in de Europese Economische Ruimte (EER) is uitermate divers. Daarom kunnen hindernissen en ondoelmatigheden in grensoverschrijdende handel en aanbiedingen uitsluitend worden overwonnen met een vanuit prudentieel oogpunt deugdelijke secundaire regeling die aantoonbaar betrouwbaar, transparant en kosteneffectief is.

Eiopa's gereedheid voor verslaglegging in het kader van Solvabiliteit II

In de Solvabiliteit II-richtlijn worden de verslagleggingsvereisten beschreven en is tevens vastgelegd welke rol Eiopa heeft in het veilig verzamelen en beheren van deze gegevens. In 2016 heeft Eiopa de eerste reeks volledige verslagleggingsgegevens ontvangen, een belangrijke mijlpaal in het Solvabiliteit II-project. Hiertoe heeft Eiopa gemeenschappelijke verslagleggingsmodellen en -tools gecreëerd om ondernemingen te helpen aan hun verplichtingen te voldoen. Eiopa heeft ook een volledig operationeel centraal depot van verzekeringsgegevens opgezet, dat de meest complete en gezaghebbende databank over verzekeringsondernemingen zal gaan worden. Deze gegevens worden geanalyseerd en in rapporten verwerkt om nationale bevoegde autoriteiten van feedback te voorzien en meerwaarde te creëren.

Maandelijkse bekendmaking van risicovrije rente en symmetrische aanpassing van het eigenvermogensrisico

De belangrijkste componenten van het Solvabiliteit II-kader zullen nu consistent in de gehele Europese Unie worden berekend en hebben praktisch nut voor (her)verzekeringsmaatschappijen dankzij het feit dat Eiopa deze informatie maandelijks publiceert.

Eerste jaarverslag over garantiemaatregelen voor de lange termijn en maatregelen met betrekking tot het aandelenrisico

Voor het eerst presenteerde Eiopa een verslag over het gebruik van garantiemaatregelen voor de lange termijn en de maatregelen met betrekking tot het aandelenrisico, en de gevolgen daarvan voor de financiële positie van Europese verzekeraars. De resultaten van deze inventarisatie bevestigden dat deze maatregelen een groot effect op de financiële positie van verzekeraars hadden en lieten zien dat de maatregelen bewerkstelligen wat ze beogen, onder andere als het gaat om de financiële stabiliteit, zoals bleek uit de stresstest voor verzekeraars van Eiopa in 2016.

Start van de toetsing van de kwaliteit van activa en de balansbeoordeling van pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen in Bulgarije

Eiopa speelde een wezenlijke rol bij de start van een uitvoerige beoordeling van de veerkracht van beide sectoren in Bulgarije, wat leidde tot een grotere geloofwaardigheid en een toename van het consumentenvertrouwen. Eiopa bracht grote expertise en kennis van de sector in en was medevoorzitter van de stuurgroep. Ze stuurde de technische onderdelen van het werk aan en nam het voortouw in de ontwikkeling van de bijbehorende methodiek.

Eiopa-stresstest voor verzekeraars 2016

Eiopa heeft haar EU-brede stresstest op basis van een gemeenschappelijk analytisch kader uitgevoerd om te beoordelen in welke mate verzekeraars gevoelig zijn voor en bestand tegen sterk negatieve marktontwikkelingen. Uit de resultaten bleek nog eens voor welke grote uitdagingen de Europese verzekeringssector staat als gevolg van het huidige macro-economische klimaat. De test werd na de implementatie van Solvabiliteit II uitgevoerd en bood een haarscherp beeld van de kwetsbaarheden van de sector waaraan tijdens het toezicht bijzondere aandacht moet worden besteed. Eiopa zal er nauwlettend op toezien dat de nationale bevoegde autoriteiten de aanbevelingen uitvoeren, zodat er een gecoördineerde reactie zal komen op situaties die een bedreiging kunnen vormen voor de levensvatbaarheid van de onder toezicht staande entiteit en voor het systeem als geheel.

Discussienota over potentiële harmonisatie van kaders voor herstel en afwikkeling voor verzekeraars

Eiopa heeft een momentopname van het huidige gefragmenteerde landschap gemaakt en door de essentiële bouwstenen aan te reiken de weg geplaveid voor een geharmoniseerd kader voor herstel en afwikkeling. Dit kader kan een belangrijke stap en een fundamentele mijlpaal zijn in de richting van een robuustere en stabielere verzekeringsmarkt ten behoeve van de verzekeringnemers.

Advies aan de EU-instellingen over een gemeenschappelijk kader voor risicobeoordeling en transparantie voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen (IBPV's)

Dit advies betekent een grote stap vooruit op weg naar realistische, risicogevoelige informatie over de financiële situatie van pensioenfondsen. Met haar aanbevelingen ten behoeve van een modernisering van de Europese regelgeving inzake pensioenfondsen wil Eiopa de sector bedrijfspensioenen helpen de huidige en toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

eioipa
EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY